

na zahraniční vystoupení. Stíhací stroje se držely u křídla „stopadesátčtyřky“, protože jejich vybavení jim neumožňovalo samostatnou komunikaci s řízením letového provozu. Kromě přepravy osob se letouny podílely i na podpoře humanitárních misí.

V roce 1998 bylo rozhodnuto o převedení přepravy státních činitelů pod vojenské letectvo, které tak spolu s tímto úkolem získalo od Ministerstva vnitra další letoun Tu-154M.

Hlavní takticko-technická data Tu-154M:

Délka trupu	47,9m
Výška trupu	11,4m
Rozpětí křidel	37,55m
Prázdná hmotnost	54 000 kg
Vzletová hmotnost	100 000 kg
Maximální rychlost	975 km/h
Dostup	12 100 m
Dolet	6 600 km

Protože ale v té době již létal pouze jeden stroj verze B-2 (druhý byl předán na Slovensko v rámci rozdělení federace), rozhodla vláda o pořízení zcela nového Tu-154M přímo od výrobce. Po roce 2005 tedy sloužily u vojenského letectva pouze dva Tu-154M, které zajišťovaly kompletní přepravu ústavních činitelů i vojáků. Jelikož dráha základny ve Kbelích byla pro Tupolevy příliš krátká, byly provozovány z ruzyňského letiště. Koncem roku 2007 letectvo oba stroje vyřadilo, neboť nesplňovaly přísné hlukové a emisní limity pro provoz na evropských letištích a z technického hlediska rychle zastarávaly. Jejich roli převzaly dva zcela nové Airbusy A319CJ. I když byly oba Tu-154M prodány soukromé firmě, dodnes jsou odstaveny na dráze kbelského letiště. Veřejnosti je Tu-154M znám zejména ve spojitosti s nehodou polského vládního letounu v Rusku, při níž zahynul prezident země.

Základní technický popis

Tu-154 je třímotorový samonosný celokovový dolnoplošník určený pro provoz na středních a dlouhých tratích. Před začíná randomem pro radiolokátor. V kokpitu sedí posádka tvořená třemi až čtyřmi osobami (pilot-kapitán, druhý pilot, palubní technik-radista a navigátor). Prostor za kopeitem zaujímá kabina vybavená několika nouzovými otvory. Převážná kapacita letounu je maximálně 180 pasažérů (jejich počet závisí na uspořádání interiéru). K trupu je připevněno rozměrné křídlo opatřené mechanizací na náběžné i odtokové hraně. Tři pohonné jednotky typu budto NK-8-2U o tahu 90 kN (Tu-154B-2), nebo D-30KU-154 o tahu 103 kN (Tu-154M) jsou uloženy v zadní části trupu. Všechny motory jsou vybaveny mechanickými obraceči tahu. Trup zakončují ocasní plochy ve tvaru „T“. Zasouvací podvozek je tvořen příďovou nohou se dvěma koly a dvěma hlavními nohami po šesti kolech.

Text: Jakub Fojtík
Foto: autor a Jan Kouba

technika a výzbroj

BROKOVNICE Winchester 1300 Defender

Brokovnice jsou laickou veřejností považovány spíše za loveckou zbraň, přesto vojáci využívají jejich předností již více než sto let. Ve dvacátém století se dlouhé zbraně s hladkým vývrtem osvědčily jako neocenitelný příspěvek k výzbroji pěchoty. A to především v boji zblízka a v nepřehledném terénu, jako je například džungle či město.

Hlavní výhodou této zbraně je schopnost používat širokou škálu rozmanitého střeliva, které je možné si vybírat podle úkolu, jež jednotka právě plní. Je tak trochu s podivem, že armáda po celou tu dobu využívala lovecké či sportovní zbraně. K jejich úpravě, ať již pro potřeby policie či armádních složek, došlo zhruba před čtyřmi desetiletími. Jednou z takovýchto brokovnic, které jsou zařazeny do výzbroje Armády České republiky, je Winchester 1300 Defender. A to v provedení jak s pažbou, tak i v kratší verzi s pistolovou rukojetí. Kromě našich ozbrojených sil využívá tuto velice spolehlivou zbraň s jednoduchou obsluhou celá řada dalších armád.

Výrobce této brokovnice je americká zbrojovka Winchester, která je známá především svou opakovací puškou Winchester 1886. Brokovnice funguje na principu manuálního přebíjení. Před výstřelem se tahem posuvného předpažbí k sobě směrem vzad odemkne a otevře závěr, poté dojde k iniciaci podavače nábojů směrem vpřed. Hlava svou hranou vsune náboj do komory, který se při prvním pohybu závěru vzad vysunul z trubice zásobníku. V poslední fázi pohybem předpažbík vpřed do přední polohy se závěr pomocí otáčení po funkční ploše uzamkne a brokovnice je připravená k výstřelu.

Hlaveň má hladký vývrt bez zahrnutí, je dlouhá 474 mm a slouží k usměrnění letu střely. Zadní část hlavně se rozšiřuje do přechodového kužele v nábojní komoru pro náboj ráže 12/76. Hlaveň je zasazena do pouzdra závěru. Její součástí je objímka, která je s ní pevně spojena (slouží k zabránění vychýlení hlavně při zahřívání a vibracím při výstřelu) a nasazena na zásobník.

Prostřednictvím závěru se uskutečňuje vlastní činnost zbraně. Otočný závorník uzamyká nábojní komoru. Jeho součástí je zápalník, jenž iniciuje zápalku náboje. Závěr rovněž zasunuje náboj a vytahuje vystřelenou nábojnici.

Závěr se skládá ze závorníku, zápalníku a spojovacího mostu. Závorník má v přední části lůžko pro dno nábojnice s vytahovačem, který slouží k vytažení vystřelené nábojnice ven z nábojní komory. Závorníkem prochází zápalník. Závorník je spojen se závěrem pomocí spojovacího čepu, který zároveň tvoří palec pohybující se ve šroubové drážce závěru, čímž je závorník nucen konat postupný a současně i otáčivý pohyb. Zápalník s pružinou je ve své poloze zajištěn spojovacím mostem tvořícím i jeho pojistku proti vypadnutí. Závorník slouží k uzamčení nábojní komory. Zápalník iniciuje zápalku náboje. Spojovací most plní funkci spojení nosiče závěru se závěrem. Zároveň je i pojistkou proti vypadnutí zápalníku s pružinou. Pouzdro závěru je pevně spojeno s pažbou. V jeho přední části je nalisován zásobník. Ten tvoří kovová trubka, v jejímž čele je krytka

Spoušťový mechanismus s mechanickou pojistkou proti nechtěnému výstřelu je uložen v pouzdru závěru a zajištěn kolíkem proti vypadnutí. Skládá se ze spouště, spoušťové páky, pojistky, páky závěru, bicího kladívka a podávací páky. Spoušť je otočně uložena na čepu spouště a ovládá spuštění bicího kladívka prostřednictvím spoušťové páky. Spoušťové páky drží bicí kladívko v poloze „nataženo“. Při stisknutí spouště, pokud je nábojní komora prostřednictvím závorníku uzamčena, vypouští bicí kladívko, které udeří na zápalník a ten pak iniciuje zápalku náboje. Pojistka mechanického typu je uložena v přední části lučíku spouštěcího mechanismu. Má dvě polohy „zajištěno“ a „odjištěno“. Páky závěru slouží k odemknutí a otevření závěru i při nataženém zápalníku, což umožňuje manipulaci

se zbraní při jejím vybíjení a rozebírání. Páka závěru svým koncem sahá na levou stranu zadní části lučíku, kde je ji možno ovládat. Bicí kladívko přenáší energii na zápalník, ten iniciuje zápalku náboje. Podávací páky (podavače) slouží k podání náboje vysunutého ze zásobníku do prostoru před závěr. Při pohybu závěru od sebe dochází k zasunutí náboje do nábojní komory. Pažba zbraně je vyrobena z plastu a pevně spojená s pouzdrům závěru. Na jejím konci je pryžová botka sloužící k utlumení zpětného rázu při výstřelu. Kapacita zásobníku je 6 až 7 nábojů ráže 12 v závislosti na typu náboje. Uvnitř je umístěn posunovač, jenž prostřednictvím pružiny posunovače tlačí náboje ze zásobníku směrem ke lžici podavače. Pružina posunovače je zajištěna krytkou zásobníku v jeho přední části. Příslušenství zbraně tvoří popruh a čištění na zbraň, které se skládá z vytěraku, měděného a žíněného kartáčku a koudelníčku. Zbraň využívá k zamíření na cíl perličkovou mušku a vrchní antireflexní hranu pouzdra závěru. Z brokovnice lze střílet z každé polohy (vstojе, kleče, vsedě, z místa, za pohybu atd.). Střílet lze i z bojových vozidel.

Text: Vladimír Marek
 Foto: Vševojsk-51-16

Hlavní takticko-technická data:

Ráže:	12 mm
Délka nábojní komory:	3 palce (76 mm) – mohou se používat náboje s označením 2 ¾ palce (70 mm) s maximální náplní broků 53 gramů (náboje typu Magnum)
Kapacita zásobníku:	6 nebo 7 nábojů v závislosti na typu náboje
Režim střelby:	jednotlivými ranami
Hmotnost s prázdným zásobníkem:	2,75 kg
Celková délka zbraně:	980 mm
Délka hlavně:	474 mm

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA VOJENSKÉ TECHNICKÉ MUZEUM LEŠANY

UVÁDÍ

V NEDĚLI
1. ZÁŘÍ 2013

MOBILISACE 1938

NÁMĚT: MOBILISACE 1938

SCÉNÁŘ A REŽIE: VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA

VÝPRAVA A KOSTÝMY: VTM LEŠANY A KLUBY VOJ. HISTORIE

PRODUKCE: MINISTERSTVO OBRANY ČR A GENERÁLNÍ ŠTÁB AČR

V HLAVNÍCH ROLÍCH: ŠKODA LT-35, PRAGA LT-38, ŠKODA 6L, PRAGA AV, TATRA 27 A DALŠÍ Z PRODUKCE ČSR

WWW.VHU.CZ

VSTUP ZDARMA

MUZEUM OTEVŘENO
OD 9.30
ZAHÁJENÍ UKÁZEK
V 10.30

PARTNEŘI:

